

KOUVOLA

Poikilo-museot
Toimintasuunnitelma 2025–2029

Sisällys

POIKILO-MUSEOIDEN TOIMINTA	1
MUSEOLAIN VAATIMUKSET MUSEON TOIMINNAN SUUNNITTELULLE	2
MUSEON MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ	4
POIKILO-MUSEOIDEN MISSIO, VISIO JA ARVOT	6
TAVOITTEET TOIMINTAKAUDELLA 2025-2029	6
Henkilökunta / Osaava ja oppiva museoala	7
Kohtaamiset ja kumppanuudet.....	7
Museoiden kokoelmat esille ja käyttöön	8
Digitaalisuus mahdollisuuksien avaajana	9
Uudistuva, vahvistuva ja vaikuttava museokenttä	9
Kestävyyttä ja joustavuutta talouteen	10
TOIMINTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA	13

POIKILO-MUSEOIDEN TOIMINTA

Kouvolan kaupungin museot, brändinimeltään Poikilo-museot, on Kouvolan kaupungin sivistyksen toimialaan ja kulttuuripalveluihin kuuluva yksikkö, joka hoitaa sekä Kouvolan taidemuseon että kaupunginmuseon tehtäviä. Poikilo-museoissa työskentelee kymmenen vakituista työntekijää. Yksikön toimintaa kuvaa vahva asiantuntijuus. Poikilo-museoita johtaa museonjohtaja, joka toimii kulttuuripäällikön alaisuudessa. Museoiden asioista vastaa Kouvolan kaupungin liikunta- ja kulttuurilautakunta.

Valtionosuusjärjestelmään kuuluvien, ammatillisesti hoidettujen museoiden toimintaa ohjaavat museolaki 314/2019¹ ja ICOM:in (International Council of Museums) museoalan eettiset säännöt². Lisäksi Poikilo-museoiden toimintaa ohjaavat Opetus- ja kulttuuriministeriön museopoliittinen ohjelma³, Poikilo-museoiden museoiden toimintasääntö ja kokoelmapoliittiset ohjelmat, Kouvolan kaupungin strategia, kulttuuriohjelma 2023–2030 ja julkisen taiteen ohjelma, tekijänoikeuslaki, EU:n henkilötietosuojalaki sekä YK:n kestävän kehityksen Agenda 2030 periaatteet. Poikilo-museoiden toiminta toteuttaa myös lakia kuntien kulttuuritoiminnasta 166/2019.

Poikilo-museoiden toimintasäännön mukaisesti Kouvolan kaupungin museoiden kokoelma-, tutkimus-, näyttely- ja dokumentointitoiminnassa otetaan huomioon Kymenlaakson kuvataide ja Kouvolan aineellinen ja henkinen kulttuuriperintö, rakennettu historia ja kulttuurihistoria. Kouvolan kaupungin museot voi myös tutkia, esitellä ja tallentaa muita ajankohtaisiksi määrittelemiään asioita ja taidetta valtakunnalliset ja kansainväliset suhteet huomioon ottaen. Kummankin museon aihepiiri on määritelty erikseen kokoelmapoliittisissa ohjelmissa.

Poikilo-museot vastaa toiminta-alueensa kokoelmista, näyttelytoiminnasta ja museotekniikasta, museopedagogiikasta, julkaisu- ja tutkimustoiminnasta, viestinnästä ja markkinoinnista, museovalvonnasta, asiakaspalvelusta, kuva-arkistosta, rahaliikenteestä, budjetin valmistelusta ja seurannasta. Museoammattilaiset toimivat alojensa asiantuntijoina toiminta-alueella.

Poikilo-museoiden ydintoiminta koostuu kolmesta osa-alueesta;

- 1) kokoelmatyöstä eli kouvoolalaisen taiteen ja historian tallentamisesta ja kokoelmien säilymisen turvaamisesta seuraaville sukupolville**
- 2) näyttelytyöstä**
- 3) yleisötyöstä**

Poikilo-museot on kouvoolalaisten oma museo ja kouvoolalaisten muisti.

Poikilo-museoiden vahvuudet:

- 1) ammattitaitoinen, innostunut ja kunnianhimoisesti työhönsä suhtautuva henkilökunta**
- 2) mielenkiintoiset kokoelmat**
- 3) laadukkaat näyttelyt, joissa on sekä paikallisesti että kansallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavaa sisältöä**
- 4) museon ainutlaatuiset tilat Kouvoolatalossa**
- 5) laajat yhteistyöverkostot**

¹ [Museolaki 314/2019 - Säädökset alkuperäisinä - FINLEX ®](#)

² [ICOM-Museotyön-eettiset-saannot.pdf](#)

³ [Mahdollisuuksien museo - Opetus- ja kulttuuriministeriön museopoliittinen ohjelma 2030 - Opetus- ja kulttuuriministeriö](#)

MUSEOLAIN VAATIMUKSET MUSEON TOIMINNAN SUUNNITTELULLE

Poikilo-museot on ammatillisesti hoidettu, valtiosuusjärjestelmään kuuluva museo.

Museolain 314/2019 mukaan museon tehtävät ovat:

- 1) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen tallentaminen ja säilyttäminen
- 2) aineistoja ja muita sisältöjä koskevan tutkimuksen edistäminen ja hyödyntäminen
- 3) aineistojen ja tiedon saatavuuden, saavutettavuuden ja käytön edistäminen
- 4) kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen esittäminen ja elämysten tarjoaminen
- 5) yleisötyö, vuorovaikutus sekä opetuksen ja kasvatuksen edistäminen

Museolain ja siten museoiden tavoitteena on:

- 1) ylläpitää ja vahvistaa yksilöiden ja yhteisöjen ymmärrystä ja osallisuutta kulttuurista, historiasta ja ympäristöstä
- 2) edistää kulttuuri- ja luonnonperinnön sekä taiteen säilymistä tuleville sukupolville
- 3) edistää yhteisöllisyyttä, jatkuvuutta ja kulttuurista moninaisuutta
- 4) edistää sivistystä, hyvinvointia, yhdenvertaisuutta ja demokratiaa

Museolaissa ammatillisella museolla tarkoitetaan valtion, kunnan tai kuntayhtymän taikka muun yhteisön tai säätiön ylläpitämää sääntömääräisesti museotoimintaa harjoittavaa toimintayksikköä, jolla on kokoelmat, vakituista ammatillista henkilöstöä ja joka on avoinna yleisölle.

Museolain mukaan valtiosuutta saavalla museolla on oltava monivuotinen, tavoitteita ja toimintaa koskeva suunnitelma.

Poikilo-museoiden toimintasuunnitelma ulottuu vuoteen 2029. Poikilo-museoiden toimintasuunnitelmassa määritellään, miten Poikilo-museot toteuttavat museolain tehtäviä Kouvolan kaupungin strategian ja Opetus- ja kulttuuriministeriön (OKM) museopoliittisen ohjelman mukaisesti sekä miten muuttuva toimintaympäristö on otettava toiminnassa huomioon. Toimintasuunnitelma huomioi myös Kouvolan kulttuuriohjelman 2023–2030 tavoitteet.

Poikilo-museot toteuttaa omalta osaltaan lakia kuntien kulttuuritoiminnasta (166/2019). Tämän tehtävän toteuttamiseksi kunnan tulee:

- 1) edistää kulttuurin ja taiteen yhdenvertaista saatavuutta ja monipuolista käyttöä;
- 2) luoda edellytyksiä ammattimaiselle taiteelliselle työlle ja toiminnalle;
- 3) edistää kulttuurin ja taiteen harrastamista sekä niihin liittyvää kansalaistoimintaa;
- 4) tarjota mahdollisuuksia kulttuurin ja taiteen eri muotojen ja alojen tavoitteelliseen taide- ja kulttuurikasvatukseen;
- 5) edistää kulttuuriperinnön ylläpitämistä ja käyttöä sekä paikallista identiteettiä tukevaa ja kehittävää toimintaa;
- 6) edistää kulttuuria ja taidetta osana asukkaiden hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa;
- 7) edistää kulttuurista vuorovaikutusta ja kansainvälistä toimintaa ja toteuttaa muita kulttuuriin ja taiteeseen liittyviä toimia.

Kouvolan kaupungin strategian mukaisesti Poikilo-museot ottaa toiminnassaan huomioon lapset ja lapsiperheet. Kouvolan kaupungin ”Aktiivisten kaupunki” -viestintästrategian mukaisesti Poikilo-museoiden näyttelyissä keskeistä on tunnereaktioiden synnyttäminen. Aktiivisten kaupungissa museoissa kiinnostavinta on se, mitä siellä voi kokea, oivaltaa ja tehdä.

Kouvolan kulttuuriohjelma 2023–2030⁴ tavoitteista ja toimenpiteistä museotoiminta vastaa muun muassa seuraaviin kohtiin:

- Vahvistetaan alueiden paikallista identiteettiä sekä edistetään kuntalaisten osallisuutta kulttuuriperinnön tallentamisessa, säilyttämisessä ja käyttämisessä
- Tarjotaan perheille yhteisiä taide- ja kulttuurikokemuksia
- Tuodaan taide- ja kulttuuritoimissa monikulttuurisuutta enemmän esiin
- Aktivoidaan kaupungin rakennushankkeissa prosenttitaitteen käyttöä sekä julkisen taiteen rahoittamishakua
- Tuetaan taiteen ammattilaisten toimintaedellytyksiä ja työllistymistä kaupungin toiminnassa.
- Tuetaan kokeiluja ja kannustetaan toimijoita, tarjotaan kokeiluille aika ja paikka
- Asukkaiden ja kulttuurin matalan kynnyksen tapaamiset
- Tarjotaan taide- ja kulttuurikasvatusta varhaiskasvatuksen ryhmille ja peruskoulun oppilaille ylläpitäen kulttuurikasvatusohjelmia kitkattomana osana kasvatusta ja kasvua
- Kulttuurihyvinvointityössä painotetaan projektiluontoisuuden rinnalla toimintamallien pysyvyyttä ja toistuvuutta

YK:n kestävän kehityksen (Agenda 2030) periaatteet näkyvät museotoiminnassa seuraavasti:

- taataan museopalvelut ja oikeus omaan kulttuuriperintöön riippumatta varallisuudesta
- museopalvelujen toiminnalla tuotetaan hyvinvointia
- mahdollistetaan elinikäinen oppiminen
- edistetään tasa-arvoa
- edistetään rauhanomaista yhteiskuntaa ja vahvistetaan demokratiaa
- ilmastonmuutoksen huomioiminen museon omassa toiminnassa sekä tiedon jakajana

---

⁴ [Kouvolan kaupungin kulttuuriohjelma 2023-2032](#)

MUSEON MUUTTUVA TOIMINTAYMPÄRISTÖ

Yhteiskunnassa on tapahtunut suuria muutoksia viimeisen viiden vuoden aikana. Koronapandemia ja Venäjän hyökkäyssota Ukrainaan ja muut kansainvälisen politiikan tapahtumat ovat vaikeuttaneet tulevaisuuden ennakkointia ja muuttaneet maailmaa ennalta-arvaamattomaksi. Totuttuja toimintatapoja haastetaan, mitä tahansa voi tapahtua ja siihen pitää pystyä vastaamaan. Sitran mukaan vallitsevat megatrendit ovat: luonnon kantokyky murenee, hyvinvoinnin haasteet kasvavat, demokratian kamppailu kovenee, kilpailu digivallasta kiihtyy ja talouden perusta rakoilee.⁵

Yleinen poliittinen ilmapiiri Suomessa ei ole kovin kulttuurimyönteinen. Vanha perinteinen demokraattinen päätöksenteko on kokemassa murrosta. Yhteiskunnan polarisaatio, eriarvoisuus ja tuloerojen kasvu lisäävät yhteiskunnan jännitteitä. Suomi on myös jakautumassa alueellisesti; etelän kasvukolmioon, teollistuvaan Länsi-Suomeen ja kurjistuvaan Itä-Suomeen.

Kouvolan kaupungin taloudellinen tilanne on huono ja säästöt kohdistuvat myös jo alun perin huonosti resursoituun kulttuurialaan. Museon vuosikehitys laskee, mutta toiminnan kustannukset kasvavat. Kouvolan kaupungin talouden tasapainotusohjelma tähtää siihen, että vuonna 2028 taloustilanne on parempi.

Myös valtionhallinnossa etsitään säästöjä. Valtio kohdistaa säästötoimia kulttuuriin, jotka ovat euromäärissä melko pieniä suhteutettuna valtion muihin menoihin, mutta säästöjen vaikutus on suuri. Museoille valtion säästöt näkyvät mm. pienentyvinä valtionosuuksina ja hankerahoitusten vähenemisenä. Yleinen taloustilanne näkyy myös kotitalouksien kiristyneenä rahatilanteena, joka näkyy ihmisten kulutustavoissa.

Paineet museon omalle tulonhankinnalle kasvavat. Suurin osa museon tuloista tulee pääsylippituloista. Suuri osa museokävijöistä maksaa käyntinsä museokortilla. Museokorttijärjestelmässä museoille palautuva raha perustuu museossa tehtyihin museokorttikäynteihin, joista järjestelmä maksaa museolle prosenttiosuuden normaalin pääsylipun hinnasta. Huonon taloustilanteen takia monet museot ovat nostaneet pääsylippujensa hintaa, mikä vaikuttaa museokortin tuloutukseen museoille ja myös museokortin asiakashintaan. Mikäli museokortin hinnasta tulee kuluttajalle liian kallis, museokortin suosio vähenee.

Merkittävä osa museon kävijöistä on Kouvolasta tai lähialueilta. Väestöennusteiden mukaan Kymenlaakson ja Kouvolan väkiluku jatkaa vähenemistään. Uusimman (10/2024) väestöennustusten mukaan Kouvolan väkiluvun pienenee 10 000 asukkaalla vuoteen 2040 mennessä, yli 65-vuotiaiden osuus kasvaa ja lasten määrä vähenee. Toisaalta maahanmuutto voi muuttaa tilannetta.

Taulukko 1. Kouvolan väkiluvun kehitys väestöennusteen mukaan.

vuosi	väkiluku	yli 65-vuotiaita	alle 18-vuotiaita	7–15-vuotiaita
2029	74345	24502	10210	5558
2034	71265	24464	8829	4637
2039	68820	23404	8226	4296

Väestömäärän väheneminen voi vaikuttaa museon kävijämääriin. Museossa käy paljon koululaisia opastetuilla kierroksilla, 2.- ja 7-luokkalaiset vuosittain. Tämä kävijäryhmä pienenee. Toisaalta kouluverkkoratkaisujen myötä Marjoniemeen vuonna 2027 valmistuva yhtenäiskoulu sijoittuu lähelle

⁵ [Megatrendit 2024 - Sitra](#)

museoita, jolloin 840 koululaista on kävelymatkan päässä museosta. Museon hyödyntäminen opetuksessa on aiempaa helpompaa.

Kouvolassa aloitettiin suunnitella ns. kulttuurikorttelia vuonna 2021. Suunnitelman mukaisesti uusi teatteri- ja museokokonaisuus sijoittuisi Salpausselänkadulle palaneen yhteiskoulun tontille ja pääkirjastoa laajennettaisiin kirjaston ja kansalaisopiston tarpeisiin. Suunnitelma on edennyt karsittuna; uusi teatteri valmistuu vuonna 2028 ja kirjasto peruskorjataan. Museon sijoittuminen kulttuurikortteliin on epävarmaa ja toteutuneen aikaisintaan 2030-luvulla. Museon sijainti keskeisemmällä paikalla muiden kulttuurikohteiden yhteydessä tekisi museosta saavutettavamman ja lisääisi kävijämääriä.

Museot ovat palautuneet korona-ajasta muuta kulttuurialaan paremmin. Museoiden kävijämäärät ovat nousseet pandemiaa edeltävän ajan lukemista uusiin ennätyslukemiin.⁶ Poikilo-museot on tehnyt kävijäennätykset kahtena peräkkäisenä vuotena (2023 ja 2024). On odotettavissa, että kävijämäärät kasvavat edelleen. Tilastojen perusteella on nähtävissä, että museot koetaan kiinnostavina ja ihmiset haluavat aitoja kokemuksia ja nähdä oikeita taideteoksia ja vanhoja esineitä – digitaalisten sisältöjen asemesta tai lisäksi.

Aikaisemmin museoiden tavallisin asiakas oli korkeasti koulutettu yli 50-vuotias nainen, vuonna 2022 useimmin museovierailuja tekivät 35–49-vuotiaat (54 %). Kiinnostavien näyttelyiden lisäksi museoissa käymisen lisääntymistä selittää myös museokortti, jonka maksamalla pääsee yli 300 museoon ilmaiseksi.

Digitaalisuuden ja erityisesti tekoälyn kehitys tapahtuu nopeasti. Kaikkia tekoälyn tarjoamia mahdollisuuksia ei vielä tunneta. Suomessa museoalalla kehitystä seurataan tiivistii. Museotyössä tekoälystä on hyötyä erityisesti luetteloinnissa.

Digitaalisuus on tehnyt kaikista kaikkien alojen asiantuntijoita. Yhteiskunnan polarisaatio kasvaa. Suomalaiset lukevat entistä vähemmän ja luetun ymmärtämisen taito huononee. Tietoa on saatavilla paljon, mutta tiedosta noukitaan se, mikä vahvistaa jo omaa aiempaa tietämystä. Ihmiset ryhmittyvät samanmielisten joukkoihin. Tämä vähentää ryhmien välistä kommunikaatiota ja lisää vastakkainasettelua. Tällaisessa ympäristössä korostuu museon merkitys luotettavan tiedon lähteenä ja erilaisten näkökulmien esittäjänä.

Ilmastokriisi ja luontokadon pysäyttäminen vaativat toimenpiteitä kaikilta. Kouvolan kaupunginvaltuusto on hyväksynyt 10.2.2020 Ympäristö 2030-ohjelman. Korona-aikana ennakoitiin kotimaan matkailun kasvavan ja lentomatkailun vähenevän, mutta näin ei ole tapahtunut. Matkailijoita kuitenkin kiinnostaa kestävä matkailu.

---

⁶ [Koronapandemia jätti jälkensä kulttuuriosallistumiseen: museot rikkovat kävijäennätyksiä, toiset alat menettivät yleisöjään | Tieto&trendit](#)

POIKILO-MUSEOIDEN MISSIO, VISIO JA ARVOT

MISSIO: Poikilo-museot auttaa ihmisiä ymmärtämään.

Poikilo-museot on museoinstituution mukaisesti luotettavan tiedon lähde. Museon näyttelyiden ja yleisötyön avulla nostetaan esille ajankohtaisia asioita. Ilmiöt sidotaan laajempiin kokonaisuuksiin ja taustoitetaan. Maailma on monimutkainen järjestelmä ja maailmassa on muitakin värejä kuin musta ja valkoinen. Taiteen ja historian avulla vahvistetaan kaupunkilaisten kotiseutuidentiteettiä sekä Kouvolan kaupungin identiteettiä ja imagoa. Museotoiminnalla parannetaan ihmisten empatiakykyä. Museo on täynnä tarinoita. Tulevaisuutta ei pysty hahmottamaan ilman ymmärrystä menneisyydestä.

VISIO: Poikilo-museot on tunnettu kouvolaalainen matkailukohde ja vastuullinen museokokonaisuus, jonka näyttelyt ja kokoelmat tuovat hyvinvointia kaikenikäisille.

Poikilo-museot on nykyaikainen museokokonaisuus, jolla on aktiivinen yhteiskunnallinen rooli. Kouvolaalaisuus on museon valtti. Poikilo-museot edistävät Kouvolan elinvoimaa ja lisäävät kaupunkilaisten hyvinvointia. Toiminnalla vahvistetaan kaupunkilaisten identiteettiä ja Kouvolan kaupungin imagoa. Poikilo-museot on merkittävä matkailukohde. Poikilo-museot on tunnettu, dynaaminen ja ketterä reagoimaan ajan ilmiöihin. Näyttelyt ovat kiinnostavia, ajankohtaisia, kantaaottavia. Näyttely- ja tapahtumatuotantoa suunnitellaan yhdessä asiakkaiden kanssa. Yleisötyö kohdistuu kaikenikäisiin. Kokoelmat ovat saavutettavissa ja niitä hyödynnetään monipuolisesti. Kokoelmat on hoidettu hyvin ja niillä on asianmukaiset säilytystilat. Tutkimustoiminta on laadukasta ja luotettavaa. Poikilo-museot hyödyntää toiminnassaan monipuolisesti nykyaikaista tekniikkaa ja museopalveluja on saatavilla laajasti sähköisesti. Valtakunnallisesti Poikilo-museot on arvostettu toimija.

ARVOT: yhdessä, kestävästi ja kehittäen

TAVOITTEET TOIMINTAKAUDELLA 2025–2029

Poikilo-museoiden tärkeimmät tavoitteet vuosille 2025–2029 ovat vaikuttavuuden lisääminen, kestävän kehityksen huomioiminen toiminnassa aiempaa järjestelmällisemmin ja digitalisaation hyödyntäminen.

VAIKUTTAVUUS

Kulttuuriin kohdistuvat taloudelliset leikkaukset ja yleinen, negatiivinen kulttuuri-ilmapiiiri ja -keskustelu osoittavat, että museoiden toimintaa ei tunneta hyvin eikä museotoiminnan merkittävyyttä ja vaikuttavuutta ole tuotu museoalalla riittävästi esille. Museoilla on kuitenkin alueelleen taloudellista ja yhteiskunnallista vaikutusta. Toimintakaudella Poikilo-museot lisää tunnettavuuttaan monella eri tavalla sekä vaikuttavuutta seurataan aikaisempaa tehokkaammin. Vaikuttavuuden arvioinnissa hyödynnetään museoiden arviointimalleja. Toimenpiteitä ovat mm. entistä määrätietoisempi viestintä ja tiedottaminen, osallisuuden lisääminen ja verkostoissa toimiminen.

KESTÄVÄ KEHITYS

Museossa kestävä kehitys on otettu huomioon jo tähänkin asti. Museotoiminnassa kestävän kehityksen kannalta eniten luonnonvaroja kuluttavat rakennusten vaatima energia sekä näyttelyiden rakentamiseen liittyvät toimenpiteet. Kestävä kehitys edistäviä toimenpiteitä ovat olleet mm. näyttelyiden kesto, muunneltavat näyttelyrakenteet, rakenteiden hyödyntäminen useissa näyttelyissä, liiketunnistimien käyttö näyttelyissä (audiovisuaaliset aineistot käynnistyvät vasta kun asiakas on niitä katsomassa, kuuntelemassa), materiaalien kierrättäminen, kuljetusten yhdistäminen, teknisen kaluston vuokraaminen. Toimintakaudella kestävä kehitys otetaan huomioon aikaisempaa järjestelmällisemmin ja sen toteutumista seurataan. Tavoitteena on kestävän matkailun sertifikaatti.

DIGITALISAATIO

Digitalisaatio tarkoittaa museoalalla mm. tiedon saavutettavuutta, kokoelmien digitointia ja jakamista avoimella lähdekoodilla, verkossa julkaistavia materiaaleja ja sisältöjä sekä tekoälyn hyödyntämistä. Koronapandemia osoitti, että on pystyttävä siirtämään kaikki toiminta digitaalisille alustoille, mikäli ihmisten liikkumista rajoitetaan. Toimintakaudella edistetään erityisesti kokoelmien digitointia sekä tutkitaan tekoälyn hyödyntämistä.

Henkilökunta / Osaava ja oppiva museoala

Nykytilanne 2024: Henkilökunta on museon vahvuus. Henkilökunta on ammattitaitoista, innostunutta, osaavaa, museoalaa seuraavaa ja toimintaa kehittävää. Poikilo-museoilla työskentelee kymmenen vakituista työntekijää. Lisäksi vuosittain on palkattu määräaikaista työntekijöitä hankerahoituksella sekä työllistämistuella. Poikilo-museoilla on vuosittain opiskelijoita koulutukseen liittyvissä harjoitteluissa sekä työssäoppimisjaksoilla. Työyhteisössä on hyvä ilmapiiri. Työmäärä jakautuu epätasaisesti ja palautuminen voi olla hankalaa. Asiakaspalvelussa ja yleisötyössä on liian vähän henkilökuntaa.

Tavoitetila 2029: Poikilo-museoilla on riittävästi ammattitaitoista, osaavaa, museoalaa seuraavaa ja toimintaa kehittävää, hyvinvoivaa ja innostunutta henkilökuntaa toteuttamassa museolain määrittelemät tehtävät. Työhyvinvointi on hyvällä tasolla ja työmäärä on kohtuullinen.

Toimenpiteet:

- kaikki vapautuvat toimet ja virat täytetään. Asiakaspalvelutiimiä (2 henkilöä) vahvistetaan perustamalla yksi uusi toimi. Uuden toimen myötä on mahdollista mm. lisätä museon yleisötapahtumia, avoinnaolotunteja ja museon maksullisia palveluja. Tämä nostaa museon kävijämääriä ja tuloja. Määräaikaista palkataan hankkeisiin.
- työyhteisön työhyvinvoinnista pidetään huolta. Epäkohtia parannetaan ja hyviä käytänteitä vahvistetaan osana työarkea.
- henkilöstöpalaverit pidetään säännöllisesti ja niistä tehdään muistiot
- kehityskeskustelut käydään joka vuosi, tehtävänkuvat tarkistetaan vuosittain ja määritetään seuraavan vuoden tavoitteet
- museon henkilökunta osallistuu kaupungin ja museoalan koulutuksiin

Kohtaamiset ja kumppanuudet

OKM Museopoliittinen ohjelma: yhdessä tekeminen, osallisuus ja yhteisöllisyys, yhteiskunnallisesti vaikuttava näyttelytoiminta, inspiroiva oppimisympäristö, vapaaehtoistoiminta. Päätöksillään, toiminnallaan ja yhteistyöllä kumppaneidensa kanssa museot edistävät kestävästä kehityksestä ja moninaisuutta yhteiskunnassa sekä vahvistavat tasa-arvoa ja demokratiaa. Museoiden työ tähtää sosiaalisen ja taloudellisen hyvinvoinnin lisääntymiseen.

Nykytilanne 2024: Museon henkilökunta tekee yhteistyötä Kouvolan kaupungin eri toimialojen, oppilaitosten, yhdistysten, taiteilijoiden ja yksityishenkilöiden kanssa. Yleisötyö painottuu vahvasti koululaisiin. Näyttelyiden valinnassa kiinnitetään huomiota kiinnostaviin ja ajankohtaisiin teemoihin. Jokaisella näyttelyllä on omat yhteistyökumppanit. Näyttelyiden ja niihin liittyvien tapahtumien suunnittelussa otetaan huomioon lapset ja lapsiperheet. Kouvolan ammattitaiteilijoiden yhdistyksen KOUTA ry:n kanssa yhteistyö on tiivistä. Museon työntekijät osallistuvat monien eri verkostojen toimintaan. Kaupunkilaisten osallistamista on lisätty ja vapaaehtoistoiminta aloitettu.

Tavoitetila 2029: Näyttelyt ovat edelleen kiinnostavia ja hyvin toteutettuja. Yhteistyötä tehdään eri verkostojen ja yhteistyökumppaneiden kanssa laajasti erityisesti museon näyttely- ja yleisötyön osalta. Osallistaminen eri muodoissaan on tärkeä osa museon toimintaa. Museo järjestää toimintaa myös keskusta-alueen ulkopuolella. Museo edistää Kouvolan ammattitaiteilijoiden taiteellista työskentelyä.

Toimenpiteet:

- jatketaan museon laadukkaan näyttelyohjelman toteuttamista
- museoiden henkilökunta toimii aktiivisesti yhteistyössä Kouvolan kaupungin muiden toimialojen kanssa, jolloin museotyön ymmärrys lisääntyy kaupunkiorganisaation sisällä
- museoiden henkilökunta osallistuu kulttuurialan verkostojen toimintaan
- kehitetään julkisen taiteen hankinta- ja hoitoprosesseja ja edistetään prosenttiperiaatteen toteutumista
- vahvaa yhteistyötä kulttuurikasvatuksen kanssa jatketaan. Lennokki-kulttuuriohjelman mukaisesti kaikki 7-luokkalaiset käyvät vuosittain taidemuseossa. 1–2-luokkalaiset vierailevat kaupunginmuseossa. Myös muille luokka-asteille järjestetään toiminnallisia työpajoja.
- osallistamisen eri menetelmiä kehitetään ja kokeillaan, osallistaminen otetaan osaksi museoarkea
- vapaaehtoistoimintaa kehitetään

Museoiden kokoelmat esille ja käyttöön

OKM Museopoliittinen ohjelma: kokoelmayhteistyö, kokoelmien saatavuus ja käyttö, kokoelmien säilyttäminen

Nykytilanne 2024: Poikilo-museoiden kokoelmat koostuvat taidekokoelmasta (4500 teosta), esinekokoelmasta (35 000 esinettä) ja valokuvakokoelmasta (140 000 vedosta ja negatiivia). Vanhojen kuntien kokoelmat ovat kokoelmissa omina kokonaisuuksinaan. Lisäksi museolla on arkistoaineistoa.

Kokoelmia säilytetään viidessä eri rakennuksessa, joista vain osa täyttää museo-olosuhteille asetetut vaatimukset osittain. Suurikokoisia teoksia (40 kpl) ja esinekokoelmiin kuuluvia huonekaluja (noin 300 kpl) säilytetään Museoviraston kokoelma- ja konservointikeskuksella Vantaalla. Taideteoksia on sijoitettuna julkisiin tiloihin.

Kokoelmien hoitoa ja kartuttamista määrittelevät taidemuseon ja kaupunginmuseon kokoelmaohjelmat, joiden viimeisin päivitys on tehty vuonna 2019. Taidekokoelmat karttuvat ostoin ja lahjoituksin. Esine- ja valokuvakokoelmien aktiiviseen kartuttamiseen ei ole resursseja. Kokoelmat karttuvat lähinnä lahjoituksin. Nykydokumentointia on aloitettu järjestelmällisemmin vuonna 2023. Kouvolan kaupungin julkisen taiteen ohjelma hyväksyttiin vuonna 2024.

Tavoitetila 2029: Poikilo-museoiden kokoelmat ovat hyvin hallinnoituja ja hoidettuja. Uuden kokoelmatilan suunnittelu on aloitettu. Kokoelmien kartuttaminen on aktiivista. Nykydokumentointi on tärkeä osa kokoelmatyötä. Taidekokoelmia on laajasti esillä kaupungin julkisissa tiloissa ja teoksia lainataan muille museoille.

Toimenpiteet:

- kokoelmaohjelmat päivitetään
- kokoelmia lainataan muille yhteisöille
- Markku Villikan taidekokoelmaa hyödynnetään erityisesti julkisten tilojen taideteosripustuksissa
- Markku Villikan taidekokoelmasta tiedotetaan museoalaa laajasti ja teoksia lainataan aktiivisesti muille museoille
- osallistutaan Museoiden tallennus- ja kokoelmatyö ry:n toimintaan ja toteutetaan nykydokumentointiprojekteja
- kokoelmien kartuttamisessa huomioidaan monimuotoinen yhteiskunta
- kokoelmia hyödynnetään mm. opinnäytetöissä ja museon omassa julkaisu- ja toiminnassa
- käynnistetään museon uuden kokoelmakeskuksen suunnittelu

Digitaalisuus mahdollisuuksien avaajana

OKM museopoliittinen ohjelma: läsnäolo ja osallisuus digitaalisessa ympäristössä, kokoelma- ja tietovarantojen digitointi, digitalisaatio osana hallinnon, osaamisen ja talouden kehittämistä.

Nykytilanne 2024: Kokoelmien digitointia tehdään osana normaalia museotyötä ja kokoelmiin otetut uudet objektit digitoidaan mahdollisimman pian. Vanhojen kokoelmien osalta digitointia ja luettelointia tehdään määräaikaisten työntekijöiden voimin. Taideteokset on luetteloitu Muusa-tietokantaan. Esineet ja valokuvat on luetteloitu Koukku-tietokantaan. Finna-portaalissa (museoiden, arkistojen ja kirjastojen yhteinen portaali) on julkaistu 8318 museo-objektin tiedot.

Poikilo-museoissa on pitkään toteutettu sisältöjä ja palveluja myös virtuaalisesti. Vuonna 2013 julkaistiin ensimmäinen mobiilireitti. Apteekkimuseo ja Puotimuseo on toteutettu virtuaalinäyttelyinä. Näyttelyissä on hyödynnetty virtuaalitodellisuutta (VR) ja lisättyä todellisuutta (AR). Korona-aikana, museoiden näyttelyiden sulkeuduttua yleisöltä, julkaistiin museoiden internet-sivuilla sekä taidemuseon että kaupunginmuseon näyttelyt virtuaalisina.

Tavoitetila 2029: Poikilo-museoiden kokoelmat ovat merkittävilta osilta digitaalisina ja hyödynnettävissä Finna-portaalin kautta. Museoilla on digitaalisia palveluja, jotka vastaavat asiakkaiden tarpeisiin.

Toimenpiteet

- edistetään kokoelmien digitointia
- toteutetaan asiakaskysely digitaalisista palveluista
- merkittävin osa kokoelmista on saavutettavissa Finna-portaalin kautta, myös taideteosten kuvat
- tekoälyn hyödyntäminen mm. luetteloinnissa ja digitoinnissa
- toteutetaan museon omista kokoelmista virtuaalinäyttelyjä, jotka ovat nähtävissä vain verkossa
- hyödynnetään seinätön museo -mobiilireittisovellusta
- henkilökunta pitää yllä tietoteknisiä valmiuksia ja seuraa aktiivisesti museoalan teknistä kehitystä

Uudistuva, vahvistuva ja vaikuttava museokenttä

OKM museopoliittinen ohjelma: Museot voimavarana, ammatilliset museot, museokentän toiminnallinen ja rakenteellinen uudistuminen

Nykytilanne 2024: Poikilo-museoilla on muista suomalaisista museoista poikkeava tallennusvastuu ja näyttelypolitiikka. Museon painopiste on kouvolaalaisuudessa ja pohjoiskymenlaaksolaisuudessa sekä nykytaiteessa. Näyttelyohjelmistossa huomioidaan kansallisesti, kansallisesti ja kansainvälisesti kiinnostavat teemat. Museon toiminta ja tehtävät eivät ole riittävän selvät muille toimialoille ja kaupunkiorganisaatiolle. Poliittinen päätöksenteko on pitkälti keskittynyt säästöjen etsimiseen, jolloin kulttuuri näyttäytyy kulueränä.

Tavoitetila 2029: Poikilo-museoilla on vahva oma toimintaprofiili. Poikilo-museoilla on vahva, tunnistettu asema Kouvolan kaupungin organisaatiossa. Kouvolan kaupunki on sitoutunut Poikilo-museoiden kehittämiseen ja hyödyntää museoita strategisina voimavaroina ja alueen elinvoimaisuuden lisääjinä. Poikilo-museot on tunnustettu matkailukohde ja Kouvolan suosituin museo.

Toimenpiteet:

- museon painopisteet on sisällytetty kaupungin strategiaohjelmaan ja talousarvioon
- kaupungin johtoa ja päättäjiä tiedotetaan edelleen säännöllisesti museon ajankohtaisista asioista

- museon strategian ja toimintasuunnitelman toteutumista seurataan säännöllisesti. Muutoksia tehdään tarvittaessa
- päätetään seurattavat vaikuttavuusmittarit ja niiden toteutumista arvioidaan vuosittain.
- järjestetään vähintään kerran vuodessa kehittämispäivä, johon koko henkilökunta osallistuu
- lisätään yhteistyötä VisitKouvolan kanssa
- tehostetaan yleistä viestintää ja tiedottamista
- lisätään matkailualalle suunnattua tiedottamista ja markkinointia
- Poikilo-museoilla on kestävän matkailun sertifikaatti

Kestävyyttä ja joustavuutta talouteen

OKM museopoliittinen ohjelma: yhteiskunnan moniarvoinen resurssi, museoiden rahoituspohja ja palveluiden myynti, museotoiminnan julkinen rahoitus

Nykytilanne 2024: Poikilo-museoiden vuosibudjetti vuonna 2024 oli noin 1,67 miljoonaa euroa. Tilavuokrien osuus on 45 % ja henkilöstömenojen osuus on 33 %. Toimintaan jäi budjetista 22 %. Poikilo-museot sai vuonna 2024 valtionosuutta 236 072 euroa, mikä kattaa 42 % palkkakustannuksista. Valtionosuus on sidottu henkilötyövuosiin. Kouvolassa museotoimintaan käytetty selkeästi vähemmän rahaa kuin muissa samankokoisissa kaupungeissa.⁷

Kaupungin talousarvio valmistellaan syksyllä ja vahvistetaan marras- tai joulukuun kaupunginvaltuustossa. Kaupungin talousarviosuunnitteluun sisältyy lisäksi seuraavat kaksi vuotta. Museon toimintaa suunnitellaan kuitenkin jo useampi vuosi etukäteen, jolloin mm. sopimuksia näyttelyiden järjestämisestä tehdään jo kaksi tai kolme vuotta ennen näyttelyiden toteutumista. Museo ei siten pysty ”ketterästi” vähentämään menoja.

Kulujen kasvaessa ja talouskehyksen pienentyessä toimintaan jää entistä vähemmän rahaa. Valtionosuus pienenee vuonna 2025.

Tavoitetila 2029: Poikilo-museoilla on toimintaansa nähden riittävät taloudelliset resurssit. Museot kuuluvat valtionosuusjärjestelmään. Museon oma rahoitusastetta ja kävijämääriä on saatu nostettua. Museokauppa on Kouvolan paras lahjatavaraliike.

Toimenpiteet

- tehostetaan markkinointia
- käydään läpi museon prosessit ja karsitaan mahdollisesti kiinteitä kuluja
- kehitetään museon maksullisia palveluja
- hyödynnetään verkkokaupan mahdollisuudet
- haetaan aktiivisesti hankeavustuksia
- toteutetaan yrityksille suunnatut tuote/sponsoripaketit
- lisätään taidekokoelmien maksullista lainauspalvelua

---

⁷ Kuntien kulttuuritilastot Kultti

410 KOUVOLA

TALOUSARVION TULOSLASKELMA 2025

7645 MUSEOPALVELUT TOIMINTATUOTOT	TP 2023	TA 2024	TA 2025	TS 2026	TS 2027
MYyntITUOTOT	73 179	70 000	70 000	70 000	70 000
3140 Muut myyntituotot	73 179	70 000	70 000	70 000	70 000
MAKSUTUOTOT	3 002	0	0	0	0
3275 Muut opetus-ja kultt.toimen ma	2 922	0	0	0	0
3294 Muut palvelumaksut	81	0	0	0	0
TUET JA AVUSTUKSET	74 065	28 000	13 000	0	0
3300 Työllistämistuki	718	0	0	0	0
3330 Muut tuet ja avustukset	73 347	28 000	13 000	0	0
MUUT TOIMINTATUOTOT	592 779	2 000	2 500	2 500	2 500
3420 Muiden rakennusten vuokrat	2 157	2 000	2 500	2 500	2 500
3530 Muut tuotot	590 622	0	0	0	0
TOIMINTATUOTOT	743 025	100 000	85 500	72 500	72 500
TOIMINTAKULUT					
HENKILÖSTÖKULUT	-521 002	-610 417	-569 442	-587 647	-597 948
PALKAT JA PALKKIOT	-414 037	-489 997	-459 998	-475 126	-483 686
4005 Vakinaisten palkat	-365 022	-405 794	-419 611	-428 003	-436 563
4015 Erilliskorvaukset	-5 889	-7 000	-7 000	-7 000	-7 000
4020 Määräaikaisten palkat	-6 752	-12 203	-28 837	-9 200	-9 200
4021 Sijaisten palkat	-18 174	-12 000	0	-19 773	-19 773
4030 Työllistämistukipalkat	-1 460	0	0	0	0
4038 Asiantuntija- sekä muut palkat	-11 482	-53 000	-4 550	-11 150	-11 150
4060 Jaksotetut palkat ja palkkiot	-4 803	0	0	0	0
4230 Sairausvakuutuskorvaukset	-456	0	0	0	0
HENKILÖSIVUKULUT	-106 965	-120 420	-109 444	-112 521	-114 262
ELÄKEKULUT	-91 651	-105 279	-95 000	-97 602	-99 074
4100 KuEL-palkkaperust.eläkemaksu	-72 087	-84 769	-79 120	-81 722	-83 194
4101 KuEL-eläkemenoperust.eläkemaks	-19 164	-20 510	-15 880	-15 880	-15 880
4130 Jaksotetut eläkekulut	-401	0	0	0	0
MUUT HENKILÖSIVUKULUT	-15 313	-15 141	-14 444	-14 919	-15 188
4151 Työnantajan sosiaaliturvamaksu	-6 255	-6 370	-6 210	-6 414	-6 530
4160 Työttömyysvakuutusmaksut	-8 276	-5 341	-5 014	-5 179	-5 272
4170 Tapaturmavakuutusmaksut	-1 304	-2 940	-2 760	-2 851	-2 902
4180 Muut sosiaalivakuutusmaksut	-134	-490	-460	-475	-484
4190 Jaksotetut sosiaalivakuutusmak	657	0	0	0	0

PALVELUJEN OSTOT	-368 828	-269 605	-310 155	-302 465	-302 465
4340 Asiantuntijapalvelut	-3 881	-16 000	0	0	0
4341 Toimistopalvelut	-97 063	-38 500	-32 190	-26 200	-26 200
4342 ICT-palvelut	-39 615	-46 000	-39 555	-40 000	-40 000
4344 Rahoitus- ja pankkipalvelut	-265	-250	-250	-250	-250
4350 Painatukset ja ilmoitukset	-75 391	-46 850	-67 300	-70 000	-70 000
4360 Posti- ja kuriiripalvelut	-6 928	-6 640	-6 590	-5 000	-5 000
4370 Vakuutukset	-4 293	-7 500	-6 800	-5 300	-5 300
4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelu	-144	-200	-200	-200	-200
4390 Rakenn. ja alueiden rakentamis	-921	-2 400	-3 300	-2 400	-2 400
4400 Koneiden, kaluston ja laitteid	-983	-1 050	-1 040	-1 050	-1 050
4410 Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	-4 731	-10 500	-3 670	-3 910	-3 910
4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut	-26 410	-24 000	-19 370	-22 360	-22 360
4440 Koulutus- ja kulttuuripalvelut	-4 621	-2 500	-12 650	-2 500	-2 500
4470 Muut palvelut	-103 581	-67 215	-117 240	-123 295	-123 295
AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT	-70 897	-50 670	-35 180	-34 700	-34 700
4500 Toimisto- ja koulutarvikkeet	-2 384	-1 600	-1 200	-1 200	-1 200
4510 Kirjallisuus	-1 668	-750	-760	-750	-750
4520 Elintarvikkeet	-400	-150	-750	-150	-150
4530 Vaatteisto	-857	-800	-800	-800	-800
4533 Lääkkeet	-7	0	0	0	0
4536 Hoitotarvikkeet	-66	-70	-70	0	0
4550 Siivous- ja puhdistusaineet	-370	-300	-300	-500	-500
4580 Kalusto	-9 713	-8 000	-6 300	-6 300	-6 300
4590 Rakennusmateriaali	-7 440	-11 000	-11 000	-11 000	-11 000
4600 Muu materiaali	-47 991	-28 000	-14 000	-14 000	-14 000
MUUT TOIMINTAKULUT	-695 822	-698 747	-731 471	-734 996	-734 996
4820 Rakennusten ja huoneist. vuokr	-290 310	-292 506	-296 679	-297 604	-297 604
4840 Koneiden ja laitteiden vuokrat	-14 771	-14 000	-11 100	-14 000	-14 000
4895 Pääomavuokrat	-390 741	-390 741	-421 892	-421 892	-421 892
4940 Muut toimintakulut	0	-1 500	-1 800	-1 500	-1 500
TOIMINTAKULUT	-1 656 549	-1 629 439	-1 646 248	-1 659 808	-1 670 109
TOIMINTAKATE	-913 524	-1 529 439	-1 560 748	-1 587 308	-1 597 609
POISTOT JA ARVONALENTUMISET					
SUUNNITELMAN MUKAISET POISTOT	-22 808	0	0	0	0
7110 Poistot tietokoneohjelmista	-6 842	0	0	0	0
7120 Poistot muista pitkävaik.menoi	-15 966	0	0	0	0
POISTOT JA ARVONALENTUMISET	-22 808	0	0	0	0
TILIKAUDEN TULOS	-936 332	-1 529 439	-1 560 748	-1 587 308	-1 597 609
TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ/ALIJÄÄMÄ	-936 332	-1 529 439	-1 560 748	-1 587 308	-1 597 609

TOIMINTASUUNNITELMAN TOTEUTUMISEN SEURANTA

Toimintasuunnitelma perustuu tulevaisuuden ennakointiin ja toimintaympäristöanalyysiin. Tulevaisuudelle voidaan hahmottaa erilaisia vaihtoehtoja. Valinnoilla ja päätöksillä voidaan vaikuttaa tulevaisuuden kehityskuluihin.

Toimintasuunnitelman konkreettiset toimenpiteet suunnitellaan yhdessä museon henkilökunta vuosittain talousarviovalmistelun yhteydessä. Toimintasuunnitelman toteutumista ja tavoitteita seurataan kehityskeskustelujen yhteydessä sekä henkilöstöpalaverissa. Osa toiminnasta raportoidaan osavuosisaksausten ja tilinpäätösten yhteydessä. Kulttuuriohjelman 2023–2030 toteutuneet toimenpiteet kirjataan vuosittain kootusti kulttuuripalveluissa. Toimintasuunnitelman toteutuminen kirjataan museon vuosittaiseen toimintakertomukseen. Tarvittaessa toimintasuunnitelman osoittamaa suuntaa muutetaan.